

KANGAS

KAAMOS

Karisto
Helsinki

Copyright © Joel Kangas ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-49302-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Terhille ja Ellenille

Vilu tuli tuulena vilttini alle, yö hengitti hiljaa mun ympärilläin.

Ja sieluni siipiin ja kaikkialle, minä tähtien hohteen tarttuvan näin.

– KULLANKAIVAJA ESA KUJALA

PROLOGI

Vesipisara löytää tiensä vapautteen räystäään päässä olevasta pienestä reiästä. Matka jatkuu haurasta jääpuikkoa pitkin sen terävään päähän. Pisara putoaa valkoisen pikkumökin kulmalle, jossa se räjähtää rosoista kiveä vasten kymmeniksi pienemmiksi pisaroiksi. Lopulta maan vetovoima kutsuu roiskeita rauhoittumaan, lepäämään kiveä ympäröivälle pehmeälle sammalpeittelelle.

Rakennuksen sisäänkäynnin edessä nököttää tummanvihreän kevytpeitteen piilottama kasa. Epäsäännöllinen möykky, jonka ympärille on vedetty oranssia narua ja erivärisiä mustekalakumi-nauhoja taitamattoman näköisesti. Pihakalusteet talviteloilla.

On keskiyö. Ilma on kylmenemässä, ja tuuli on rauhoittunut. Kaupungin valot maalaavat matalalla leijuvan pilvimassan keltäväksi. Sama väri yltää mökin pienestä ikkunasta sisätiloihin. Vaisuna, mutta heikentäen piirun verran pimeyden täydellistä valtaa.

Valon kajo paljastaa vahakankaisen pirttipöydän päällä lepäävän mustekynän ja sen viereen jääneen avoimen ristisanalehden. Pöydän pääty ja muu osa huoneesta pysyvät kahlehdittuina pimeyden valtakuntaan.

Näkymättömästä kuuluu vaimeaa voihkintaa ja kahahduksia.

Keskellä kylmää lattiaa makaa nainen, jonka raajat sätkivät jätesäkkiä vasten. Kamppailusta syntyvien äänten vaimeneminen kertoo naisen ylle kumartuneelle hahmolle kuoleman mahdollisuudesta, sen suloisesta läheisyydestä.

LUKU 1

Musta sade tuntuu iholla pieniltä puukoilta. Maistuu kyyneleiltä, suolaiselta ja kuivalta. Pimeys on läpitunkematonta, tiheää kuin tervahyytelö.

Unen ja valveen rajamailla haparoiva Mikkal Moilanen tunnistaa päälle hyökkyvän valvetilan aallon, painajaisesta pelastavan laineen, joka kuljettaa otteessaan kohti tietoisuuden rantaa.

Vaikka flunssa on lähestulkoon tappanut hajuaistin, on ilmasta helppo erottaa voimakas ulosteen löyhkä. Aistimus, joka kiskoo Mikkalin painajaisesta pahanhajuisen todellisuuteen.

Mikkal avaa silmänsä ja nousee hitaasti sängyn reunalle istumaan. Kokonaisvaltainen uupumus lävistää mielen ja kehon. Se tuntuu luomien sisäpinnalla karkealta hiekkapaperilta ja jatkuu flunssaisena tukkoisuutena. Jalat säkenöivät arkoina toissapäiväisen juoksulenkin jäljiltä. Kämmenselän v-kirjaimen muotoinen arpikin on yön jälkeen tunnoton ja kylmä. Se tuntuu vieraalta, siltä kuin kehoon olisi lisätty pieni pala siihen kuulumatonta ihoa. Vieras se onkin ja muistuttaa Mikkalia ikuisesti tapahtumista, jotka hän mieluummin unohtaisi.

Isovarvas osuu sängyn vieressä lojuvaan hajun lähteeseen, osittain kuivuneeseen jätökseen. Teokseen, jonka signeeraaja makoo huoneen nurkassa vatsa pystyssä. Elvis, tyytyväisyydessään lähes halkeava yorkshirenterrieri. Naapurin hoitokoira on päättänyt siirtyä asiointinsa jälkeen huoneen kauimmaiseen nurkkaan, jotta voisi jatkaa makoisaa unta ilman karvasta metaanin hajua kirsussaan.

Mikkal nostaa unisen koiran syliinsä ja istahtaa takaisin sängyn laidalle. Kolmekiloinen suden sukulainen pyörittää kyljelleen ja paljastaa vatsansa nostamalla toisen etujalan ilmaan. Sen laukukas, ruosteen värisen karvan reunustama maha pakottaa vielä unisen mielen kauas lapsuuden maisemiin, pohjoisen kitukasvuiseen luontoon. Se tuo mieleen ruskan värittämän varvikkomaiseman ja sen läpi puskevan Otsamotunturin laen.

Mikkal painaa väsyneet silmänsä kiinni ja on kuulevinaan kapustarinnan surumielisen laulun. Valittavan äänen, jonka on vaikea kuvitella kuuluvan linnulle. Kaunis kahlaaja, joka seuraa tunturissa liikkuvaa valppaana kuin varjo. Mikkal kuvittelee muistavansa syksyisen luonnon hennot tuoksut ja kosteuden, kuolevien lehtien mättäiltä puihin leviävän väriloiston. Tunturin laella matalien kasvien seassa nököttävät harmaat ja rakkapintaiset kivijärkäleet, jotka näyttävät jättiläisten pelinappuloilta.

Sylistä rimpuileva koira ja ulkoa kantautuva ratikan jarrun kirs kunta keskeyttävät tunnelmoinnin. Ikkunasta Sörnäisten kurviin avautuva maisema on tähän aikaan vuodesta suorastaan vihamielinen, märkä ja harmaa. Kontrastia rujouteen tuo vastapäisen kerrostalon seinään kirkkaanpunaisella maalattu mainos. Koko julkisivun mittainen teos näyttää vettyneessä betonissa pimeän ja hämärän rajalla hurmeiselta.

Mikkal laskee Elviksen lattialle pehmeään petiinsä ja kurkistaa jälleen ikkunasta. Alhaalla kadulla repaleiseen takkiin sonnustautunut mies nojaa kioskin lasiseinään ja marinoi sisäänkäynnin vierustaa höyryävällä ureallaan. Ohi kävelee elegantin näköinen vanha pariskunta, joka astelee käsi kädessä Hakaniemen suuntaan. Mikkal huokaisee ja nappaa yöpöydältä pari nenäliinaa käteensä. Ennen töihin lähtöä olisi vielä siivottava jätökset ja käytettävä Elvis Katri Valan puistossa asioillaan.

LUKU 2

Sivuun vetäytyvät metalliovet vapauttavat aulaan hissistä astuvien työkavereiden naurunremakan. Ilmassa tuoksuu tuore kahvi, ja ihmisten kasvoilta paistaa varhaisen aamun väsymys. Kahviautomaatin läheisyyteen kokoontuvat parhaillaan Helsingin rikostutkintayksikön aamuvuoroon saapuvat työntekijät.

Mikkal keskustelee kollegansa rikoskonstaapeli Taina Riestolan kanssa jonottaessaan kahvinvalutusvuoroaan. Työkaverin pirteys ja meikitön kauneus yllättävät tänäkin aamuna. Tämän sointuva ääni peittoaa armollisesti ilmastoinnin huminan, ja olkapäille yltävät hohtavan tummat hiukset säkenöivät loisteputkien valossa.

Kollega on juuri kertomassa viikonloppureissustaan ystävänsä luona Jyväskylässä, kun tarina keskeytyy päät kääntävään miehen ääneen.

– Huomenta poppoo! rikosylikomisario Aki Harjula aloittaa ja odottaa kärsivällisesti puheensorinan laantumista.

Päälaelta kaljuuntunut yksikön päällikkö nojaa seinään ja pyyhkäisee kämmenellä olkapäätään. Mustaa villapaitaa vasten erottuu muutamia isoja hilselastuja.

– Nyt on jäykkä juttu. Lauttasaaren kärjestä on löydetty hetki sitten nuoren naisen ruumis. Keho on täynnä viiltoja ja veitsi on isketty pystyyn keskelle palleaa. Oikarisen Mervi johtaa keissin tutkintaa, rikosylikomisario kailottaa tyylilleen uskollisen ytimökkäästi. Ilmeisen krapulan takia tänä aamuna normaaliakin harvasanaisempaa.

– Jatketaan muiden asioiden kanssa viiden minuutin päästä, käyn sitä ennen hoitamassa yhden akuutin puhelun.

Työhuoneeseensa johtavalle käytävälle katoava Harjula on kaaos ja kontrolli samassa paketissa. Alkoholiin menevä, silminnähten huonokuntoinen ja ylipainoinen mies, jonka voisi uskoa lipuvan milloin tahansa eläkkeelle tai ylisuureen ruumisarkkuun. Toisaalta murharyhmän päällikön ote työhönsä on jämää ja kaikkien kunnioittama. Hapsottavien, hämähäkin jalkoja muistuttavien kulmakarvojen alla kiiluvat ruskeat silmät näyttävät tuimilta. Ne heijastavat määrätietoisuutta ja periksiantamattomuutta, piirteitä joista Harjula on tullut tunnetuksi koko poliisi-piirissä.

– Mikkal ja Riestola, jutellaanko tästä tapauksesta? kysyy tutkinnanjohtaja, rikoskomisario Mervi Oikarinen ja tekee tilaa seuraaville kahvijonossa.

Hän hörppää valkoisesta kupistaan ja odottaa saavansa kahviautomaattia näppäilevään Riestolaan katsekontaktin. Tutkinnanjohtaja säteilee ympärilleen rauhallisuutta, temperamentilleen uskollista kärsivällisyyttä ja tyyneyttä.

Oikarisen jokainen sana on tarkkaan puntaroidun ajatustyön seurausta. Ei yhtäkään ylimääräistä lausetta. Ei tarvetta katu lip-sahduksia työpaikalla. Naisen polkkahiukset on värjätty tasaisen hopeanharmaaksi, ikään kuin hän pyrkisi nuorentamaan itseään vanhenemisen ehdoilla. Otsan ja silmäkulmien hienoiset uurteet paljastavat, että nuorekkaasta olemuksestaan huolimatta Oikarinen on jo työuransa loppusuoralla.

– Kiitos luottamuksesta, Riestola sanoo ja nappaa höyryävän mukan telineestä.

Kutsutut arvaavat olevansa juttuun kiinnitetyt päätutkijat. Tummaan huppariin sonnustautunut Riestola vaihtaa painoa jalalta toiselle levottomana, tuntien kihelmöivää jännitystä

hänelle osoitetusta vastuusta. Hän on toiminut päätutkijana aikaisemminkin, mutta mahdollisessa murhatutkinnassa rooli olisi ensimmäinen laatuaan.

– Kuten ehkä arvaatte, tämä juttu olisi teidän tutkintaanne vaille ratkottu. Riestola sinä toimit päätutkijana, ja Mikkal sidekick-roolissa. Priorisoikaa keissi kaiken muun ohi.

Oikarinen vilkaisee Riestolaa ja tavoittelee jotain taskustaan.

– Omien kalenterinhallinnallisten haasteideni takia toivon, että käytätte korkeaa kynnystä asioiden eskaloinnissa. Toki syytätäjähysteistyön saatte luonnollisesti jättää minulle.

Ohi asteleva pienikokoinen mies hipaisee huomaamattaan Oikarisen selkää keskeyttäen tämän tiedonannon. Tasainen puheensorina on täyttänyt kahvipisteen ja sen vieressä avautuvan avotyötilan, kun ympäriinsä seilaavat poliisit vaihtavat kollegoidensa kanssa kuulumisia.

– Katson Akin ja ryhmänjohtajanne Kaisan kanssa keitä muita saadaan irrotettua tähän avuksi, Oikarinen nappaa taskustaan sinisen pikkuvihkon ja selailee sitä hajamielisen näköisenä. – Kroppa on vielä löytöpaikalla Vattuniemessä Purjeentekijänkujan päässä. Paikalle on matkalla pari partiota ja tekniikan kaverit.

– Virta-Laakso vai Perkola? Riestola kysyy ja nappaa höyryävän kahvikupin varovasti huulilleen.

– Anteeksi mitä? Oikarinen nostaa katseensa vihkosta ja kurtistaa kulmiaan. Tutkinnanjohtajan äänensävy pitää Riestolaa pilkkanaan.

– Niin siis kumpi Kaisa toimii ryhmänjohtajana? Virta-Laakso vai Perkola?

– Sori, Virta-Laakso tietenkin. Hän pääsee parin tunnin päästä toimistolle. Tutkinnanjohtajan kulmakarvat kohoavat ja hän nauuraa ennen kuin jatkaa. – Mutta menkääpä siitä jo, kuolleet eivät vaikene ja hukattu aika on menetetty totuus.

Mikkal luopuu kahvinjuontiaikeistaan, ja Riestola kaataa kahta hörppyä vaille täyden mukillisen lavaaariin. Poliisipari suuntaa ripeästi kohti autohallia Oikarisen motolle naureskellen. Tutkin-
nanjohtajan tiedetään lausuvan samat sanat jokaisen johtamansa rikostutkinnan alkuun, ikään kuin onnen loitsuksi.

Hissin sijaan parivaljakko livahtaa vauhdilla portaikkoon. Riestolan loikat pakottavat Mikkalin nopeuttamaan askeliaan. Jal-
koja kivistää. Juoksulenkkien jälkeinen jalkasärky tuntuu kuiten-
kin hyvältä. Se kertoo Mikkalille itsensä ylittämisestä ja lihaskun-
non kehittymisestä.

LUKU 3

Skodan nastarenkaat ropisevat parkkihallin hiljaisuudessa, ja keltävät valokuovat tervehtivät valkoista konepeltiä auton lipuessa kohti uloskäynnin jyrkkää ramppia. Riestola pyörittelee rattia rennosti yhdellä kädellä. Kumpikaan ei puhu mitään. Se ei kuitenkaan luo autoon vaivaantunutta tunnelmaa. Hiljaisuus on juuri nyt yhteinen lahja, jota poliisit eivät halua rikkoa.

Mikkal nojaa pänsä auton ovea vasten ja keskittyy kaupunkimaisemaan. Ohi vilistävät Triplan kauppakeskus, Eläintarhan huoltoasema, HIFK:n kotihalli, Sibelius-monumentti ja Hieta-niemen hautausmaa. Elotonta betonia, metallista kimallusta ja tuhansia maanpinnan alla makaavia ruumiita, jotka tietämättään kisaavat maatumisnopeudessa. Riestola painaa radion auki. Ruuhkan ja tietyömaiden läpi pujottelu houkuttelisi napsauttamaan myös auton hätävilkut päälle. Sininen vilkkuvalo jää kuitenkin sytyttämättä, sillä kuolleet eivät tarvitse pelastajia.

Vattuniemen tuntumaan päästyään työpari suorittaa roolijaon toisiaan vilkaisten, edelleen ilman sanoja. Riestola nousee autosta ja astelee kohti bunkkerin näköistä parkkihallin sisäänkäyntiä. Sen sivuun on vedetty sinivalkoista poliisinauhaa, jota kohti nelihenkinen kiinalaisturistiryhmä ojentelee kännyköitään. Salama-valotulta ympäriinsä ampuva joukkio laskee puhelimensa nähdessään kohti kävelevän, tiukkailmeisen naisen.

Mikkal suuntaa kahden vierekkäin parkkeeratun partioauton luo jututtamaan paikalle ensimmäisenä hälytetyt kollegat.

Kylmä ja kostea ilma käy luuytimiin. Yöpakkanen on väistynyt, mutta maa näyttää sokerihuurrettujen murojen peittämältä. Koivun- ja haavanlehtien pinnalle kiteytynyt kuura ei ole vielä kunnolla sulanut.

Poliisin Volkswagen Transporterit on parkkeerattu Purjeentekijänkujan päähän kääntöpaikalle, josta aukeaa merelle päin metsämäinen puisto ja vastakkaisiin suuntiin lähtevät sorapäällysteiset lenkkipolut. Hengitys höyryten kolme sinipukuista miestä haravoi katseillaan kääntöpaikan läheistä ympäristöä. Yksi poliiseista kääntelee kädessään kirkkaana loistavaa kookasta taskulamppua, jonka levoton valokeila valaisee hämärään verhoutunutta maastoa muutaman neliömetrin kerrallaan.

– Tulkaa tänne! isokokoinen konstaapeli huikkaa toisen poliisiauton kuljettajan paikalta.

Mies istuu huonossa ryhdissä ovi auki ja hörppii kahvia kertakäyttömukista. Mikkal tunnistaa poliisin kasvoista, mutta ei millään muista tämän nimeä. Todennäköisesti hän on nähnyt miehen eri tutkintojen yhteydessä monta kertaa aikaisemmin, mutta edellisestä tapaamisesta on täytynyt kulua jo aikaa.

– Sähän olet Mikkal! Mukava nähdä pitkästä aikaa, mies huikkaa tuttavallisesti, mikä kasvattaa Mikkalin vaivaantuneisuutta.

Poliisiauton kaiuttimista kuuluu aamuradion juontajien heroton nauru, ja poliisin kasvoille nousee hymy. Ilmeisesti kahvihetkeä on höyrytetty kuuntelemalla radiojuontajien levottomia tarinoita.

– Poliisin hälytti tänne Munkkiniemessä asuva vanhempi rouva, Irmeli Korhonen. Nainen oli täällä kusettamassa piskiään, konstaapeli hyppää Mikkalin helpotukseksi suoraan asiaan.

– Kun saavuttiin paikalle ennen seiskaa, täällä ei koiraa kävellyttäneen mummon lisäksi näkynyt ketään. Noi kiinalaiset ilmesty kameroineen vasta viitisen minuuttia sitten, konstaapeli viitoo

peukalollaan takaviistoon. – Tämä Irmeli Korhonen koiransa kanssa oli bongannu ruumiin tuosta soratien varrelta ja ymmärtänyt pysyä tiellä, joten löytöpaikalta ei hänen jälkiään pitäis löytä. Vedettiin poliisinauha melko reilulle alueelle eikä myöskään meidän ukot ole astuneet sen sisälle.

Kostea merituuli hivelee Mikkalin lyhytsänkistä päälakea. Ilmassa tuoksuu tunkio. Meren tarjontaa tai poliisiautosta lehättäviä tervehdyksiä.

– Nyt me ollaan kahden partion voimin haravoitu tätä lähi- maastoa, mutta toistaiseksi ei ole löytynyt mitään merkille pantavaa, mies napsauttaa radion hiljaiseksi ja nyökyttää päätään niin kuin pidättelisi salaisuutta.

Kameroitaan heiluttava kiinalaisryhmä on kadonnut, ja Riestola on ilmestynyt ninjamaisen huomaamattomasti Mikkalin viereen kuuntelemaan konstaapelin selontekoa.

– Tuossa vähän matkan päässä on muutama kesämökkihökkelä. Lähimmät kaks kävin tsekkaamassa ulkoapäin eikä niissä näkyny mitään erikoista, mutta ehkä ne kannattaa katsastaa vielä tekniikan kanssa astetta perusteellisemmin läpi.

– Sulla on varmaan tämän Irmeli Korhosen yhteystiedot? Mikkal kysyy ja yrittää lukea poliisin rinnassa olevaa sukunimeä.

Haalariin kiinnitetystä nimestä ei saa hämärässä mitään selvää, joten Mikkal siirtää huomion takaisin miehen kasvoihin. Tumma parransänki toimii rokonarpisen ihon meikkinä. Rosoista ihoa ei huomaisi nopealla vilkaisulla.

– Ai sä et muista mun nimeä, romuluinen konstaapeli hymyilee ja paljastaa virheettömän suoran hammasrivistönsä. – Jussi Pääkkölä, hän sanoo ja ojentaa paperilapun, johon on kirjoitettu hälytyskeskukseen soittaneen Irmelin osoite ja puhelinnumero.

– Päästettiin hetki sitten koirarouva kotiin piikittämään insuliinia, Pääkkölä jatkaa bassoäänellään.

Riestola nappaa lapun konstaapelin kädestä ja nyökkää kiitokseksi, mutta ilmeessä paistaa kärsimättömyys.

– Missä kroppa? Riestola kysyy ja katsoo kohti puistoa.

– Se on tuosta liikennemerkestä suoraan metsään päin, Pääkölä osoittaa kollegoilleen suuntaa valtavalla kämmenellään.

Tutkijapari kiittää kahvin juomiseen jälleen keskittyvää Pääkölää ja astelee kohti puistoa. Riestola harppoo edellä puolijuoksuja vilkuillen välillä takana seuraavaa työpariaan.

Pian kollegat ohittavat ajokieltoa osoittavan liikennemerkin ja saapuvat poliisinauhan ja korkeiden kuusien ympäröimälle alueelle. Tuulen heiluttamat oksat ja havunneulaset rahisevat yläilmoissa levottomina. Kiivaina kuin jaloistaan maahan kaive-
tun jättiläisorkesterin jousisoittimet.

– Odotetaanko tekniikka paikalle, ettei sotketa paikkoja? Mikkal kysyy poliisinauhaa nostavalta työkaveriltaan.

– Ei me mitään sotketa, vilkaistaan vaan vähän, Riestola mutisee. Hän pitää edelleen poliisinauhaa ylhäällä kollegalleen.

Vaappuvat kuuset langettavat karuun maastoon varjoja, jotka tanssivat hitaasti edestakaisin. Elottomalta näyttävän maanpinnan alla on kuitenkin elämää, mistä todistaa keltanokkainen mustarastas pitkä liero nokassaan.

Heti liikennemerkin jälkeen poliisit huomaavat kivenheiton päässä maassa jotain luontoon kuulumatonta. Riestola nostaa taskulampun päänsä tasolle ja napsauttaa pienen valonheittimen päälle.

Vähäpukeinen nuori nainen makaa maassa selällään toinen kyynärvarsi kuolonkankeana ylös sojottaen. Uhrin yläpuolella seisoo korkea kuusi, jonka valtavat oksat ovat kääntyneet liikkumattomana makaavan ylle kuin suojellakseen. Liian myöhään, sillä nainen on ilmiselvästi kuollut.

Ledilampun valaisemalla tummahiuksisella uhrilla on koleaan syysilmaan nähden liian vähän vaatteita yllään. Repaleinen ja

veren värjäämä valkoinen t-paita, mustat juoksulenkkarit ja soraan likaantuneet keltaiset trikoot. Juoksuhausujen sävy on kallellaan neonväriin, aivan kuin ne olisi vedetty jalkaan uhmaamaan kuolemaa ja kylmää keliä. Absurdin näkymän kruunaa ruumiin vatsasta töröttävä musta muovikahva. Oletettavasti puukko tai veitsi.

Tekniikan kavereita odotellessaan työpari kävelee ruumiin lähelle ihmettelemään vatsan alueella näkyviä vammoja, repaleisen paidan alta pilkottavia pitkiä ja huolella tehtyjä veitsen viilloja.

– Miten ihmeessä tämä käsi on jäänyt osoittamaan ylös? Mikkal ihmettelee ääneen ja siirtyy tutkimaan uhrin vatsassa näkyviä jälkiä. – Ja vatsan kuvio muistuttaa aurinkokelloa! Kyykkyyyn asetunut Mikkal pyörittelee sormeaan veitsen yläpuolella.

Kaarevat viillot ja niiden keskeltä nouseva veitsi näyttävät suunnitellulta, tarkoituksella tehdyltä kokonaisuudelta.

Nuori nainen näyttää taskulampun valossa enemmän kylmettyneeltä mallinukelta kuin ihmiseltä. Pisamaisille kasvoille on luonnottoman ilmeettömyyden lisäksi jäänyt kalpeus, jonka alta paistaa kuolemasta huolimatta nuori kauneus. Auki jääneet silmät tuijottavat taivaalle, ja oikea käsi osoittaa samaan suuntaan kyynärpää maata vasten. Soran likaama nyrkki on kiinni puristunut ja peukaloa koristaa hopeinen, sormuksen näköinen rinkula.

Riestola asettaa taskulampun hampaidensa väliin, napaa takataskusta kumihanskakäärön, rullaa sen auki ja räväyttää suojan tottuneesti oikeaan käteensä. Kuolleen pintapuolinen kopelointi jalkopäästä alkaen tuottaa tulosta vasta ojennetun käden kohdalla. Peukalon rinkula osoittautuu avaimenperän lenkiksi, ja kangistuneen nyrkin sisältä paljastuu puusta veistetyyn jääkarhuavaimenperän lisäksi kaksi avainta. Isompi näyttää kodin avaimelta, toinen avanee pyörän tai pukukaapin.

– Kuolonkankeus viittaa tuoreeseen, ehkä vuorokauden sisällä tapahtuneeseen kuolemaan, Riestola analysoi ja nousee seisomaan.

– Tyttö on todennäköisesti karrätty tähän löytöpaikalle vasta murhan jälkeen. Pitkistä ja vähän vuotavista haavoista päätellen kuolinsyy ei välttämättä ole tuo mahasta töröttävä veitsi tai puukko, Riestola repostelee mielestään columbomaisilla oivalluksillaan.

Mikkal pyyhkäisee vuotavaa nenäänsä karhealla paperilla ja nyökkäilee kollegansa analyysille. Uhrin asennossa, veitsessä ja sen ympärillä olevissa kaarevissa haavoissa on asetelmallisuutta.

– Ainakin tämän nuoren naisen tarina loppui aivan liian lyhyeen, Mikkal toteaa ja hakee kädellään tukea kostean kylmästä sorasta.

– Uhri on reilu parikymppinen, paino viidenkymppin tuntumassa. Sorasta ei löydy kamppailu- ja raahausjälkiä. Se vois indikoida, että tyttö on tosiaankin kannettu paikalle. Tai sitten... Mikkal hiljenee ja hivelee sänkistä leukaansa.

Alue ei ole missään nimessä syrjäinen. Ennemmin se kieli siitä, että uhrin on haluttu löytyvän pian. Lähialueelta puuttuvat renkaiden ja kenkien jäljet kertovat poliisille muutakin.

– Koska kuolleet eivät lennä eikä hetkeen ole satanut, on todennäköistä että ruumiin kantanut tai kantaneet ovat pyyhkiineet kaikki mahdolliset jäljet ympärillä olevasta sorasta, Mikkal jatkaa.

– Tämä vaikuttaa suunnitellulta, enemmänkin murhalta kuin tapolta. Sen puolesta puhuu jälkien puuttuminen, viiltojen järjestelmällisyys ja paikalle jätetty teräase, Riestola täydentää kollegansa lausetta ja napsuttelee sormiaan.

Polvi painautuu kylmää ja märkää maata vasten Mikkalin kyyristyessä lähemmäksi vainajaa. Hän nostaa päätään ja antaa kat-

seensa skannata ympärillä näkyvää maisemaa. Puiden takaa pilkottava meri, kerrostalojen päätyikkunat, asfaltoitu kääntöpaikka.

– Tästä ei ole pimeässä kunnollista näköyhteyttä noihin lähellä oleviin kerrostaloihin...

– Mutta tuosta kääntöpaikalta sen sijaan on, Riestola keskeyttää ja osoittaa tulosuuntaan.

Kirkkaat auton valot havahduttavat aamun hämärään tottuneet rikostutkijat. Poliisien siristelevät katseet erottavat kääntöpaikalle kaartavan vaalean pakettiauton.

– Tekniikan kaverit, näyttäs olevan Tiku ja Taku, Mikkal nauhrauttaa noustessaan ja suunnistaa Riestolan perässä takaisin kohti poliisiautojen rivistöä.

Transporter on imenyt hetki sitten maastoa haravoineet poliisit luoksensa ja toimii nyt kahvipisteenä.

Kaksosilta näyttävät laihat ja pitkät miehet astuvat viereen pysäköidystä valkoisesta pakettiautosta ulos täsmällisen samanaikaisesti. Jaakko Kauppinen ja Ilmari Myllykangas, tekniikan tutkinnan kokenein parivaljakko.

Tekniikan auton edustalle ehtinyt Mikkal tervehtii työkavereitaan vähäeleisesti. Kollegoiden toimintaa takakontin edustalla seuratessaan hän nappaa rintataskustaan metallisen pastillirasian ja avaa kannen tottuneen näköisesti yhdellä kädellä. Hän ujuttaa itse käärityn sätkän huuliensa väliin ja sytyttää sen vanhanaikaisesti, tulitikulla. Rätisten syttyvä sätkän pää hehkuu punaisena Mikkalin imiessä posket kuopalla aamun ensihenkosiaan.

– Tiesitkö Riestola, että tupakka maistuu ja tuoksuu parhaalta poliisin poskessa viileässä kelissä, juuri lokakuun viimeisten päivien aikoihin. Tänään on siis yksi vuoden parhaista päivistä, Mikkal runoilee silmät sirrillään.

Riestola vilkaisee työpariaan eleettömästi, pieni ripaus sääliä silmissään.

– Lopettaisit sinäkin tuon myrkyn vetämisen, tupakka tappaa hitaasti ja varmasti.

– Sehän on hyvä vaan, ei mulla mikään kiire hautaan ole, Mikkal veistelee ja nauraa omalle vitsilleen savua hönkien.

Riestola vetää mustan Helly Hansenin takkinsa vetoketjun kiinni ja taputtaa kädellään pakettiauton kylkeen kiinnittääkseen muiden huomion. Se toimii, sillä Myllykangas ja Kauppinen kääntyvät kuuliaisina äänen suuntaan.

– Tarkistatteko kropan lisäksi tossa lähellä olevat kesämökkit ja ottakaa niistä tarvittavat näytteet.

Teknisen tutkintaparin nuoremmalta näyttävä Kauppinen nyökkää, nappaa takakontista muovisen salkun ja laskee sen auton viereen asfaltille.

– Mites rikospaikan tiedossa oleva kontaminaatio tai muut jäljet? hieman vihaisen näköinen, mutta pehmeä-ääninen Myllykangas kysyy ja vetää valkoista haalaria ylleen.

– Ruumiin löytänyt Irmeli koirineen ei ole käynyt viereistä soratietä lähempänä eikä nämä järjestyspoliisin heput puolestaan poliisinauhan sisäpuolella, Riestola osoittaa viereisen poliisiauton luokse kokoontuneita hyväntuulisia miehiä. Nauru ja höyryävät kahvikupit riitelevät rikospaikan tunnelman kanssa.

– Oikein hyvä, Myllykangas nappaa nuoremman kollegansa nostamasta laatikosta järjestelmäkameran ja pujottaa sen nauhan kaulaansa.

– Mutta me Mikkalin kanssa käväistiin kropan luona. Maasto on tältä puolen melko kovaa soraa ja aluskasvustoa, joten meidän jäljet ei maassa näy.

– Ei hyvä, toivottavasti ette sotkenu paikkoja, Myllykangas

vilkaisee Riestolaa tuomitsevasti ja kurottelee pakettiauton takakontista jotain.

Mikkal puhaltaa ilmaan tupakansavurinkulan ja napauttaa sätkän päässä pysyttelevän tuhkapötkön maahan. Tupakointiin liittyvät koreografiat ja nikotiini rauhoittavat väsynttä mieltä.

– Saatteko sovittua oikeuslääkärin kanssa kropan leikkelyä Kytösuontiellä viimeistään huomiseksi? Mikkal kysyy ja pyöräyttää kengän kärjellä maahan pudottamaansa tumppia.

– Jos siellä on majatalossa tilaa, Kauppinen vastaa, nostaa auton takakontista kolmijalkalampun ja laskee sen varustekotelon viereen. – Mutta voidaan soitella siitä heti kun selviää.

Tekniikan kollegoiden valmistellessa tutkintaansa taktinen tutkintapari hyppää autoon. Skodan keula seuraa hetken keskustaan vievää tietä, kunnes se kääntyy Nahkahousuntielle ja hetken päästä edelleen Särkiniementielle. Pari on matkalla Kaski- ja Lehtisaaren kautta Munkkiniemeen puhuttamaan Irmeliä, kuolleen nuoren löytänyttä vanhusta.

– Eikö tämä ole aika pitkä matka aamuyön koirankusetuslenkiksi, Riestola ihmettelee ja pyyhkäisee sormellaan ratin hopeista Skoda-merkkiä.

Mikkal vilkaisee työpariaan. Riestola näyttää tänään jotenkin normaalia nuoremmalta. Ehkä syynä on poninhännälle vedetyt tummat hiukset tai autossa leijaileva kevyt hajuveden tuoksu. Syynä voi myös olla Mikkalin oma väsymyksen runtelema peilikuva, johon verrattuna työkaverin terveenä helottavat kasvot näyttävät hyvinvoivilta. Määrätietoinen, meikitön, voimakas- tahtoinen, Mikkal ajattelee eikä voi olla tuijottamatta kollegaansa ihailien. Riestola edustaa Mikkalille samaan aikaan samanarvoista, mutta kuitenkin jollain tavalla parempaa. Kauniimpaa, hauraampaa, osaavampaa.

HÄMEENLINNA

Sisällä on yllättävän lämmin, mutta jään pinta on moitteettomassa kunnossa, tasainen ja kiiltävä. Katsomon yläpuolella kohoava jättimäinen lämpömittari paljastaa lämpötilaksi kymmenen astetta. Värikkäät mainoskyltit koristavat Metritiski-areenan sisätiloja. Hämeenlinnassa toimiva pankki, optikko, eläinlääkäri, paikallinen liikennöitsijä.

Jenna Lukander vilkaisee puhelinta ja laskee sen vierelleen vaihtoaition puiselle penkille. Hän katsoo jäälle liukuvia valmennettaviaan, mutta tuntee normaalin riemun sijaan ahdistusta. Jenna ei pääse irti puristavasta tunteesta, sisällä vellovasta epämääräisestä möykystä, joka jatkaa kasvamistaan.

Viikonloppu Helsingissä parhaan ystävän seurassa oli parasta vapaa-ajan ohjelmaa pitkään aikaan. Rentouttava, hauska ja nostalginen. Sopivasti pitkiä päiviä keskustella yhteisistä lukioaikojen toilailuista, töistä, opinnoista ja viimeaikaisista ihastuksista. Aamupäivän pitkä juoksulenkki Lauttasaaresta Munkkiniemeen, Ateneumin kansallisaarteet, käynti lempiartistin konsertissa ja mausteeksi sopivasti muutakin seuraa. Nyt viikonlopun riemun on korvannut tyhjä olo ja sietämättömäksi kasvanut ahdistus.

– Luistelkaapa muutaman kerran kentän ympäri lämmitte lynä, Jenna huutaa kentälle ja ojentautuu kiristämään luistimiaan.

Jenna vetää nauhoja kireämmälle ja miettii. Hänen parhaan ystävänsä tapoihin eivät kuulu katoamistempu. Huolen kas-

vaessa tuntuu mahdottomalta keskittyä junnujen luistelutreenihin. Jenna nappaa puhelimen takaisin käteensä ja tuijottaa näyttöä. Nyt viimeistään olisi aika soittaa Annan äidille.